

Johann Bacmeister Valentin Loeber

Disputatio Medica Inauguralis, Casum Laborantis Podagra proponens

Rostochii: Kilius, [1658]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn730121313>

Druck Freier Zugang

R U. med. 1658.

Johannes Baermeister, Praes.

Valentin Löber, Ref.

DISPUTATIO MEDICA
INAUGURALIS,
CASUM LABORANTIS
PODAGRA

proponens,

Quam

Auspiciis S. S. Trinitatis

Ex decreto & autoritate Nobilissimi, Amplissimiq̃
Medicorum Ordinis in ALMA ROSARUM,

SUB PRÆSIDIO

Viri Nobiliss. Ampliss. Præcellentiss. & Experimentissimi

DNI.

JOANNIS BACMEISTERI,

Medicinæ D. Anatom. & Chirurg. Pro-
fessoris Publ. celeberrimi, Poliatri & Practici feli-
ciss. Facult. suæ Senioris suspicendi, & p. t. DECANI
plurimum spectabilis

Dni Præceptoris, Fautoris & Promotoris sui
nunquam non devenerandi,

Pro primi honoris, in Stadio Palæstræ
Medicæ, gradu, & Privilegiis Doctoralib. ritè
consequendis, publicæ censuræ doctorum d. 12. Aug.

St. V. anni currentis 1658. loco conserto, horis ante-
& pomeridianis subjicit & exponit

VALENTINUS LÖBER, Erff.

Typis Heredum NICOLAI KILII, Acad. Typ.

102
1658

PODAGRA

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

C A S U S.

V Ir quidam generosus, quinquaginta cir-
citer annorum, carnosū habitu, ex au-
lico genere tempore verno incidit dere-
pente in fastidium cibi, & horrorem
& obscurum vagumq; dolorem circa
tempora & scapulas sentiens lectum petit. Insequi-
tur nausea ejusq; pedissequa vomitio & quidem hu-
moris salsi cum pituita. Mox alget, mox iterum in-
calescit, noctu diuq; inquietus vexatur siti & urina
suppressione miserabili. Urina variabilis & rubicun-
dior interdum. Inprimis dolor parte interiori sini-
strum occupat genu, hinc meta pedum, talum & por-
tionem hallucis supernam; post dextrum pari modō
pedem. Adest durante dolore alvi crebra dejectio sin-
ceræ pituitæ. Loca tandem dolorosa intumescunt cum
albedine rosea. Medicam igitur implorat opem.

§. I.

O Bviam nobis procedere allaborat domina illa dolorum,
à Luciano tragicè introducta P O D A G R A, quæ hodie
Medicorum fere opprobrium audit. Hanc ipsam sub Dispu-
tationis incudem, juvante Deo, revocare mens est. Dicitur
ergo germanicè Das Zyperlem/ die Sicht/ das Podal/ das Gesücht/
A 2 & La-

& Latinō nomine caret, unde & patriam *Latium* habere vix creditur; A *Græcis* autem, qui græcari præ cæteris nationibus noverant, $\delta\alpha\delta\ \tau\alpha\upsilon\ \mu\omicron\delta\alpha\upsilon\ \alpha\gamma\gamma\epsilon\alpha\varsigma$, istud est, à *pedum captura* nomen accepit. Quod *Podagræ* vocabulum quidem *generaliter* sumptum quamvis arthritidis speciem quibusdam autoribus involvit, sive sit in *nucha*, sive dentibus, sive in latere, sive tibiis, sive genu, sive manibus &c. Qui dolores tamen propriè omnes non sunt arthritides, eò quòd non omnes accidunt circa articulos: *Specialiter* verò acceptum sequenti delineamus modulò.

§. 2. *Podagra est arthritidis pedum in partibus nervosis, sensu præditis, ab humore podagrigo, id est, salso & seroso exorta.*

§. 3. Arthritidem vocamus *dolorem articulorum*. Dolor autem juxta *Galenum lib. 2. de locis affectis. cap. 2. est sensus tristis*, seu est molesta sensatio *ob continui solutionem*, quæ in *podagra* modò ferè obscurò evenit à ferofitate quadam salina & spirituosa acrimonia. Dum hæc vellicando & pungendo in partes sensu donatas agit, objectum tactus improporionatum, ingratum & dolorificum in *Palladis arce nondum depravata* per spiritus animales sentiscit facultas judicatrix, & tristatur. In proposito casu quia dolorem varia concomitantur symptomata & signa, breviter ea primò explicemus, & dein *Curationem & præservationem* subnectamus.

§. 4. *Vir quidam generosus*) Experientia quidem rerum optima Magistra nos edocuit, *podagram* nulli sexui, nulli ætati, nec ordini parcere. Nam & mulieres & pueros, quos *Hipp. 6. Aph. 30.* ante *Veneris* usum exemptos vult, invadit: Imò & *Eunuchos* cum *Dea* hac cursiveta, (ut *Lucianus* nominat,) manum conseruisse compertum est. Sed divertitur ista nullibi lubentiùs, quàm apud viros, eosq; opulentos, quos excruciat eò acerbius, quò fuerint intemperantiores. *Pauperum* casas ista elatò superciliò ferè præterit; *Tecta* aulica subit, ubi pocula non paucula siccantur: Ubi *Baccho* litatur, ibi *diversorium*, ibi patria est. Inde natum *Podagræ* epitheton, quod $\Theta\epsilon\alpha\ \mu\iota\sigma\omicron\ \tau\eta\lambda\omicron\chi\omicron$ dicatur. *Quem* titulum *pauperes* sine omni adversus *proceres* invidia tolerare possunt.

§. 5. *Quinquaginta circiter annorum*) Invasit hæc *Talitorquula* communiter ab anno trigesimo ad quinquagesimum. Quia circa id ætatis ob calorem acriorem major fit coacervatio humorum salforum. quanquam & supra & infra hanc ætatem homines etiam gravet.

§. 6. *Carnosò habitu*) Macilenti si hoc malò premuntur, acerbius luunt, quàm carnosì & obesi: Hospitium enim possident angustius. In obesìs acrimonia spirituum faciliùs obtunditur. Et quia macri ut plurimum sunt calidiores & agiliores, spiritus mordaciores coacervant & suppeditant.

§. 7. *Ex aulico genere*) Cur hæc *Fardipes* præ cæteris corripit aulicos, supra paucis indigitatum est. Isti n. à plurimis dicuntur præ aliis errores in diæta errare. Horum errorum sunt: Frequentibus præter modum comotationibus & comestationibus interesse: Vina bibere in locis limosis, lapidosis, argillosis, aut margâ aut aliò minerali scæntibus enata: Cerevisiam ingurgitare, quæ cocta sit ex frumento & aqua salina aut tartarea: Multos cibos salitos & fumò induratos devorare: Desidem & Supinam agere vitam: Venerem nimium amplecti, vigilare nimis, sæpiùs excandescere, pedes equitando vehementius commovere. Sed multum etiam errore ducuntur, qui consuetas prætermittunt evacuationes per hæmorrhoides, sudores, alvum, vesicam urinariam, nec studiosius sibi discavent ab aere calidiorè & humidiorè. Nocent etiam frequentia balnea, & incelsus nudis pedibus & usus crebri pediluvii, & gestatio calceorum prementium, & allisio pedum in corpus solidum, & id genus alia, quæ pedes debilitant, & affluxui materiæ serosæ ac salis à visceribus & partibus infirmis emissæ ansam præbent.

§. 8. *Tempore vernò incidit derepentè in fastidiam cibi*) Tempus vernum seu æquinoctiale accommodatissimum est momentum temperie suâ humidâ podagram movendi, ut Hippocrates monet. Nam Vere sanguis, humores & spiritus commoventur, sicut hoc tempore vina videmus commoveri, aliq; sermè omnia turbari, quando terra vivificò solis calore excitata, secundum suum aperit sinum, ac spiritus balsamicos per naturalem sublimationem plantis distribuit, easq; brumali frigore demortuas quasi resuscitat. Initium autem invasionis est hic fasti-

dum cibi, procul dubio hac de causa, quia cruditates in ventriculo, ex ingluvie continua adauctæ orificium ventriculi quasi colluvie inundarunt, ut vis cibos appetendi quasi sepulta jaceat, donec insultu naturæ ab illa molesta saburra liberetur.

§. 9. *Et horrorem & obscurum vagumq; dolorem circa tempora & scapulas sentiens lectum petit*) Si in febribus accessiones fiunt, horrores accidunt, tunc n. materia febrilis impetum facit, Idem etiam fieri potest in febre podagrica, quam *Synocham* autores vocant, quæ, ut *Platerus* habet, primùm horrore, mox superveniente calore, siti, corporis inquietudine ægrum gravat. Vagante ergo & irruente materiâ podagricâ per venas & arterias circum scapulas & tempora, vel vapores acres istuc emittente, dolor vagus & gravitas contingere potest, & certum signum est materiam noxiam existere in fluxu. Ubi tn. *fontem omnis fluxionis* cum *Fernelio* non facimus caput & quidem partem illam sub cute verticis ubi interdum tumor est; Sæpe enim dolor hominem in momento affligit in pedibus. Nec invadit Podagra semper cum *καρβασα*, sed ut plurimum podagrici expeditio sunt ingenio, ut capiti remedia adhibere opus non sit. At *jecur* justò calidius, *ut in nostro subjecto*, vel frigidius, vel lien, vel aliud in ventre infimo viscus intemperatum, aut pars in qua serosus & salsus humor coacervari amat, fons & scaturigo fluxionis esse solet. Incipit autem fluxus, quando serositas acris nimis auctâ odio naturali à facultate expultrice movetur & pellitur, *non secundum ductum nervorum, aut membranas tendinum*: Paralysis enim aut convulsio oriretur; sed *per venas & arterias*, per quas vias primò pars transit cum sanguine. Quia 1. aliquando in lotio adsunt commotæ materiæ indicia. 2. si repellentia adhibentur, sæpe cordis compressiones, deliquia & periculum vitæ, ob materiæ per dicta loca regurgitationem, imminet. 3. Accelerante paroxysmò venæ turgescunt. 4. Sicut nonnunquam in crisi fit *μετάστασις* humoris vitiosi, qui propellitur ad pedes per venosum genus: Item, sicut purgationibus vitiosus humor sanguini permixtus ex venoso genere elicitur & reducitur, sanguine illæsò: Ita etiam fieri posse videtur, ut humor podagricus per venas & arterias ad pedes detrudatur, ut circum articulos sese insinuet.

§. 10. Insequitur nausea, ejusq; pedissequa vomitio & quidem hu-
 moris falsi cum pituita) Nausea & vomitus sunt commotiones ven-
 triculi nobiles, quibus noxium expellere conatur. Salsedo & acris-
 monia humoris causam synecticam seu continentem monstrant. *Aretæus*
de Arthritide l. 2. c. 12. scriptum reliquit, causam continentem veram
 Deum solum nosse; probabilem homines. Hòc nihil obstante posui-
 mus in definitione nostra *podagricum* id est, *salsum & serosum humorè*,
 vel ut Chymici loquuntur, *tartareum*. Id quod evincunt nodi &
 tophi, qui maximè omnium generantur adhibitâ vini tartarei jugi
 potatione: Evincit etiam doloris vehementia à mordacibus spiriti-
 bus introducta; & materiæ ad suppurationem ineptitudo. Non
 ergo sanguis biliosus & pituitosus in venulis corruptus causa conti-
 nens esse potest, ut *Hippocrates* docuit. Bilis enim cum pituita man-
 svescit. Nec unus aut plures ex quatuor humoribus depravatis aut
 præter naturaliter affectis podagram inferunt, ut *Franciscus Joël*, *Fer-
 nelius*, *Galenus*, aliiq; existimârunt; Comitibus enim nomen saltim me-
 rentur humoris podagrici. Nam si sanguis foret corruptus, ad
 suppurationem veniret; quod neutiquam fit; si à bile flava esset; lo-
 cus affectus flavesceret; si à pituita sola aut melancholico succo, do-
 lor non tam vehemens foret, nec tam subito invaderet & ureret.
 Pituita enim & Melancholia sunt humores frigidi & ad motum cele-
 rem inepti. Humorem autem esse ἀρρητον & virulentum perperam
 statuit *Paræus Chir. lib. 17. p. 511.* cujus rationes elumbes videat, qui ve-
 lit. Nos dicimus esse *humorem salsum*, qui varii generis esse potest, &
 colligitur ὡς Ἰπὶ τὸ ἀλείψον circa articulos per defluxionem, vi facul-
 tatis expultricis istuc loci salsuginosum & naturæ molestum hospi-
 tem depellentis. Quanquam etiam per congestionem ibi, sed raro,
 accumulatur; si nimirum partes debiles sunt, quæ alimentum arti-
 culis dicatum (quod ad naturam terream & lalinam proprius acce-
 dit, eò quod glutinosum sit) malè digerunt, perdunt. Hinc non-
 nulli sine affluxu novo cruciantur, si nempe fiat materiæ collectæ ex
 levi causa ebullitio, & spiritus acres & mordaces eleventur & mor-
 deant.

§. 11. Ad

6
§. II. Ad dictam causam continentem generandam, & dolores podagricos inducendos faciunt cum primis duo: *Primum* esse solet pars aliqua præternaturaliter disposita, à qua fluxus humoris saluginosi prodit & inficit: *Alterum*, pars infirma circa pedum articulos, quæ humorem podagricum promptè recipit & admittit. Unde sæpius etiam hisce cum doloribus conflicari expertum est, qui jecur potissimum & ventriculum habent intemperatum, aut infirmum. Epar enim calore suo depauperatum segnius sanguificat, nec salia separanda probè separat, hinc sanguis crudior & tartarizatio uberior & crassior. Jecur calidius, quod in nostro casu locum obtinet, chylum à Virtute ventriculi frigidi debitò modò non elaboratum, sed impuritatibus adhuc scatentem, & variis salium tincturis (*Hippocr. δυναμεις vacavit*) contaminatum, indiscriminatum & tumultuariè quasi ad sese rapit, & quia segregandi vi majorem in modum destitutum est, faldedo non sejungitur; sed per caliditatem præternaturalem potius acuitur & augmentatur, & unà cum sanguine in venas & arterias influit, ibiq; coacervata & exaltata spiritibus suis acris & mordacibus partes circa articulos sensiles invadere & infestare consuecit. Sic in juvenulis pars talis præternaturaliter disposita esse potest uterus, quando Lunare suum tributum constituto tempore non persolvit, aut aliò malò laborat, ut sanguis menstruus ferosò & tartareò humore inquinetur, subsistat, & dein iter suum maturet ad pedum debiles partes. Quæ dispositio seu *Αἰθεσις* nonnullis ex arthriticis parentibus ingeneratur. Pari enim modò ut calculosi interventu seminis in prolem derivant virtutem in renibus *λιθοπιητικῆν*: Sic *Αἰθεσις* tartarifica in parte aliqua corporis stabulans per generationem communicatur. *Pedes* etiam si partes corporis debiliores per se sint, quia frigidiores; majorem tamen induunt debilitatem, si ab utero imbecillo non elaborantur bene, sed laxiores & molliores manent, ob caloris nativi defectum, ut propter raritatem & laxitatem pronæ sint aut ad recipiendum affluentes humores podagricos, aut ad colligendum, cum nempe alimentum non ritè concoquunt. Præterea parentes arthritici, mediante spiritu & spumosò seminis corpore, vitium etiam imprimunt sobolis pedi-

pedibus, ut experientia testetur, nepotes podagrâ correptos fuisse hæreditariâ ab avo acceptâ, sanis existentibus parentibus; Podagra enim *inter morbos salinos unus est*, qui fixiorem retinet in semine radicem, quàm mercurialis aut sulphureus aliquis. *Quid certa positio stellarum in hominis nativitate obesse queat pedibus, tanquam non satù per-cognitum prætermittamus.*

§. 12. *Mox alget, mox iterum incalescit*) Mutationes hæ subitaneæ sunt concertationes Naturæ cum causâ morbifica, ubi conflictus dubius jam huic jam illi parti victoriam promittit, donec adversarius ad extimas detrusus partes tandem discessum parer, licet haud inultus. Quidam has mutationes in tartari naturam conjiciunt.

§. 13. *Noctu diu, inquietus vexatur siti*) Natura enim in expul-sione noxii negotiosa ne noctu quidem inducias pangendas suadet. Unde inquietudo & ex febre seu humoribus agitatis & incensis sitis, quæ *soboles æstus* rectè dicitur, & ob humidi & frigidi absumptionem circa stomachum accidit. Ex æstu vapores calidi cerebrum petunt, spiritus calefaciunt & pervigilium & jactationem caulantur. Circa vesperam symptomata hæc plerunq; ferociora fiunt, ob sanguinis recurlum ad interiora. Imò pro quantitate materiæ morbosæ, ejusque $\Phi\lambda\omicron\gamma\acute{\omega}\sigma\acute{\iota}\varsigma$ hæc vel illà horâ magis affligunt.

§. 14. *Et urinæ suppressione miserabili*) Urinæ suppressio ob tartarum crassiorum, qui canalem urinarium vel obstruit, vel acredine suâ inflammat, contingit.

§. 15. *Urina variabilis & rubicundior interdum*) Objecoris & renum calorem jam intensiorem, jam remissiorem, prout materia febrilis, serosa & tartarea inflammat, & per venam cavam, emulgentes, ureteres & urethram delata, semiusta & rubella cum aquositate reliqua, adjuvantibus musculis quatuor excretoriis, scernitur.

§. 16. *Inprimis dolor*) Dolor quid sit, superius relatam est. De hoc uberius agitur apud Jacobum de Forlivio super libr. Tegni Avicennæ, can. 83. Legatur etiam Horatius Augen. tom. I. Ep. Med. l. 3. ep. 1. & alii. Numeratur autem inter *signa diagnostica* præsentis Podagræ, cui & alia accedunt, nempe *motus impotentiâ, tumor, tophe* &c. Sed nullum horum præter dolorem genus podagræ commodius esse potest, qui dolor tamen sui generis est. Vid. Senn.

§. 17. Parte interiori sinistrum occupat genu, hinc metapodium, talum & portionem hallucis supernam) Prælua doloris hic sentiuntur primò circa genu ex defluxu copioso materię serosę & acris instar lixivii, quę per tempus ibi hæret, sed mox ulterius prolabitur ad inferiores partes jam memoratas. Communiter a primò dolorem infert articulo pollicis, quod signum indubitatum & *πυρορρομῶν* podagrę exitit, distinctum cum ab aliis, tum ab *Erysipelatis* signis. Hoc enim plerung, in imo tibiaram rubet & fleret, & mitiorem possidet dolorem, & calorem ferventiorum cum vesiculis & florida rubedine, ut plurimam sine tumore. Ilic tenendum, quodnam proximum doloris podagræ sit subjectum. In definitione nostra partes diximus esse nervosas aut membranosas juxta articulos. Ubi ligamenta quidem omnia non excludimus, ea videlicet, quę a periostio validis nervorum filamentis donata principium administrationis mutuuntur, sensuq; gaudent, & membranosa sunt. Nec obitat *ἀεμαΐτις* objectio. Nam & eadem non fit à periostio, quò articuli immediatè vestiuntur. Cartilaginosa vero *χονδροσύνδεσμοι* nuncupata, sensuq; destituta, qualia sunt, quę femur cum coxendice, tibiã cum coxa neclunt, secludimus. Et quamvis arthritis dicatur morbus articulorum, & *Aretæus* lib. 2. cap. 12. scribat, Ossa & dentes pari dolores; Tamen ejusdem subjectū verum non sunt ossa nec cavitas articuli. Ratio 1. Quia sedes interior circa articulos caret periostio, ergo etiam sensu. 2. Articuli non admittunt serosos humores, propter exactam & arctam conjunctionem, nullaq; adest via influendi; Ligamenta enim crassę substantię difficulter iter aperiunt. 3. Animadvertimus, si repellentia adhibentur, humores peccantes in vasa regredi, quod fecus fieret, si hospitantur intra cancellos articulorum. Imò 4. tophi, qui non intra articulos, sed extra in quorundam podagrorum pedibus hærent, probant id. Si n. in cavitatibus articulorum essent, discederent articuli ab invicem, & podager fieret *μακρόπους*.

§. 18. Post dextrũ pari modò pedẽ) Ob copiã serositatis eò loci quoq; repulsę. Tandẽ n. vix ullus in corpore locò ab hoc malo immunis manet. (& tũc arthritis vocatur) Imò fit, ut ejusmodi humores præter dictam podagram alios afferant affectũs, quatenò diversimodè corporis partes

partes

partes impetunt, utpote pleuritidem, ut *Capivaccius* exemplum allegat; Dolores dentium, ut *Sirobelbergerus* habet, qui joculariter & abusivè podagram dentium pro *odontalgia* dixit & scripsit.

§. 19. *Adest durante dolore alvi crebra dejectio sincera pituita*) Hujus modi symptomate podagræ plerumq; afficiuntur, ita ut crebrò deiciant per alvum pro vice modicum saltem mucositatis, morbò ad declinationem tendente. Et quamvis appareat pituitæ esse copiam in intestinis natam; Verisimile tamen est, magnam simul partem tartari mucilaginosi *per inferiorem gutturem*, ut *Plauti* verbis honestis utar, excludi, id quod acredo, & creber excludendi conatus ostendit.

§. 20. *Loca tandem dolorosa intumescunt cum albedine rosea*) Morbus ad finem tendit, si loca intumescunt, ergo tunc cura saltem præservativa valebit, & discussio humorum. Nam tumor insequitur affluxum humorum, quia serum exteriores occupat partes, hospitio nervosarum & membranosarum partium relicto. Albedo autem rosea subindicat tartareum seu podagricum humorem associasse se pituito sanguineo: sicut insignis rubedo & distensio venarum plethoram & sanguinem; Tumor mollis, & albicans pituitam: Ardor, tensio & subflavescent color bilem arguunt adesse & in corpore abundare. Sed hæc in aliis subjectis observanda veniunt, ubi & nunquam *convulsio* accidit; sed rarissimè, idq; hac de causa, quia partes sensui dicatæ potius afficiuntur in podagra, raro autem illæ, quæ motui inserviunt, ut rectè existimat *Cl. Sennertus* de Arthritide.

§. 21. *Prognosticon* hoc in casu videtur esse, quod æger ab hoc malo, observatis observandis, liberari possit, quatenus accuratum & expertum nanciscatur Medicum. Podagra n. statim lethalis non est, eo quod vitiosi humores à principalioribus ad partes minus principales per intervalla protruduntur, & ita ab aliis morbis periculosissimis præservant. Præsupponimus autem non esse inveteratam, nec tophaceam, nec hereditariam. Tales n. difficulter, imò omnino non humanò præsidio radicibus extirpari possunt. Podagrama. prorsus & absolutè incurabilem esse morbum, oblectatur experientiæ, quæ compluribus exemplis ejusdem testatur curationem vel *abstinentiã à vino*, ut in Medico quodam sene Venetiis factum, sicut refert *Sennertus*: Vel *terrore & consternatione*, ut de quodam iracundo viro re-

cenfer *Guilielmus Fabricius Cent. 1. Ep. 47.* Vel gaudiò nimid, ut de quodam capite plectendo idem annotat *Fabricius*: Vel deniq; *medicamentorum ope*, ut *Solenander, Cardanus, Carolus pifo* aliq; experti Medici scriptis suis testantur. Quod a. quidam non restituuntur, id inde est, quia vel plurimos in diæta committunt errores, sic essen und tritthen was sie wollen / und leyden was sie können. Vel medicamentorum usum satis diu non continuant, vel medicastris erronibus utuntur, qui morbi indolem non probè nôrunt. Difficiliorem tñ. reddunt morbum plura symptomata, & si per consuetas periodos non invadit. Sæpe n., materiâ aliò influente, lethalis fit. Si enim materia omnis ad intestina convertitur, eaq; excoriât, dysenteriam lethalem excitat. Sicut ego verum, sed miserandum exemplum in viro quadrato Otterndorffii expertus sum, anno 1655. 25. Octobris: Si viribus imbecillibus febris & dolores non dant inducias: Si delirium, tremor cordis, anhelitus difficilis, sudor frigidus, pulsus parvus advertitur: Item si colluvies circa sinistrum pectoris sinum cumularur, & sinistrae manûs digitus annularis nodum acquirit, & valde intumescit, mortem in limine esse puta. Varices tñ. si podagricis superveniunt, liberantur; Eò enim influit materia. *Galen. lib. 7. de morb. Vulg. comm. VI. §. 8.*

§. 22. *Medicam igitur implorat opem*) Scopus medendi complectitur *præservationem à Podagra, & ejusdem curationem.* In præservatione tria summò studio attendenda sunt, quæ post breviculam curationem annectemus. *Principiò* ergo, quia materia, quæ hic in fluxu est, & tendètia ad partes affectas, revelli & statim imminui & evacuari amat, suadeò ut revellatur & evacuetur vel vomitu, vel leni clystere aut purgatione. Venæ sectionem n. in hoc subjecto locû obtinere in principio nego, etiamsi præstò sit febris. Còrrarium n. indicat & ætas inclinans, & phlegmatum ubertas. Nec febris tanti momenti est, ut *phlebotomus* ad sui refrigerationem rapiat, cum & corpus carnosum febris æstum facilius ferat & febr. sponte esset finitis dolorib?. Vomitus, cum à Natura ipsa monstratur, Tarrarò emeticò nostrò, vel croci metall. gr. iij. in vino Hispan. infus. & filtr. calideq; datis optimè promoveri posset, quia & *Mercatus* testatur (qui tñ. vomitum nimis frequentem malè præcipit), nullò aliò auxiliò commodius & fluentium

entium humorum reliquias revelli, & fluxuros evacuari, quam per vomitum, Si æger a non asuetus foret vomitionibus, clysteribus aut lenibus purgationibus res esset peragenda. Clyster esse posset talis: *R. Malvæ c. t. Mij. coq. in s. q. serilactis caprilli ad unc. viiij. expressæ colaturæ add. ol. lilior. albor. violar. rosar. an. dr. iij. salis gemma dr. j. M. pro clysteri. Detur ad vesicam cum canali pro viro. Injiciatur tepidè, & reiteretur, si opus, sæpius.* Modum meliorem per syringes injiciendi clysteres describit *Primerosius lib. 4. de vulgi erroribus in Medicina p. 154. c. 21.* Ex Purgantibus mitioribus eligendus mihi videtur *Sirup. de cich. c. Rhab. vel diasereos Andernaci*, cum hepar justò calidius adsit. In morbi declinatione validius propinari potest purgans hoc: *R. Mag. Jalapp. ad modum D. Zypelferi facti gr. X. vel XV. solv. in sp. vini q. s. add. aq. flor. Sambuci, Sir. de Cich. c. Rhab. ana unc. j. M. f. haustulus, & tepidè ebibitus, te non frustra habebit.* Alii alia pro diversitate subjecti & humorum admixtorum propinant cathartica. *Avicenn. lib. iij. fen. XXij tract. 2. cap. 8. p. 403.* commendat hermodactylum, in *Dioscoride colchicum dictum*, quem *Tragus* noster germanus tanquam venenum damnat & improbat. Vid. *Pāulus Aegineta lib. 3. p. 78. Serapio* item & *Mesue ipse.* Sed *Platerus* eligere jubet bulbos veros albidos, non rugosos, & qui candidum exhibent pulverem; Vitare a. *colchicum strangulatorium*, rugosum, foris intusq; nigricans vel obscure rubescens. *Solenander* Sir. de spina cervi laudat. *Petrus Bayrus* Elect. Caryocostinum exhibuit, & illud secundà extulit oratione, Monendum hinc quosdam in actu purgationis fasciis oblongis, palmam latis, & adstringente quodam liquore imbutis, genua, ad descendentes humores noxios intercipiendos, ligare & stringere. Sed vigilandum, ne deliquia ob recursum humorum obveniant.

§. 23. *Secundò* cum etiam humoris podagræ aliquid influxit, & circa pedum articulos dolores acres excitavit, urgenti huic Symptomati obviam eundum est. Urget a. ut plurimum & torquet miseris ægros tam crudeliter, ut compertum sit, quosdam sibi violentas intulisse manûs. Sicut de *Palemone quodam Sophista* legitur, qui ex impatientia sibi ipsi vitæ filum abrupit. Et *Podager quidam Gießensis*, cum dolores non darent inducias, pedis sibi amputavit maximum articulum. Retulit mihi vir honestissimus, Ungarum quendam no-

12
 mine *Ravium* *Regiomonti* præ dolore inum pedem malicō vehemen-
 ti ictu conquassare solitum, & postea frigidæ imposuisse, multo que
 sanguine profuente levationem sensisse. Plurimi sane nil, nisi *anody-*
non, spereris universalibus, postulant, ut dolor edometur. Dolor a. à
 salibus tartareis acris & corrosivis illatus, per salia lenitiva, discuti-
 entia & consolidativa sui ablationem indicat, ut *Quercetanus* habet,
in consil. de Arthrit. p. 290. Præmissis ergo universalibus & convenien-
 tibus remediis evacuantibus, sequens *Epithema* laudatur, & à quibus-
 dam expertum habetur: R. *Colcoth. vitrioli unc. ij. alum. tartari cal-*
cinati cum nitro ana unc. j. Salu vitrioli veneris dr. ij. betonic. malva ana
Mj. flor. Chamomill. Mß. sem. lini dr. X coq. in aq. Chalybeata q. s. R. *col-*
lat. unc. XV. cum quibus Misce vitri animonii dr. j. Mercurii sublimati non
corrosivi dr. ß. & lincola imbuta hōc liquore calidè subinde impone.
 Alii spumam adhibent decocti rad. *China* apud *Zacuth. l. 3 hist. Med. 38.*
 Alii iterum felici cum successu cataplasma imponunt factum ex flor.
 & corticibus *Sambuci* & ejusdem aqua & c. Alii a. scarificant plantas
 vel pedes. Ego expertum meum *Spiritum anodynum cum spir. cochlea-*
rie æquali pondere mistum pennâ calidè illino, præmissò suffumigiò nostrò.
 Sed quia non solum in diversis individuis, sed & in eodem secundum
 ætatem ratio doloris variat, ideò varianda quoq; sunt remedia. *Senn.*
de Arthr. p. m. 43. Discutiens egregium in tumore relicto est *spir. tar-*
tari per deliquium seu oleum, & spir. Sambuci ana q. s. pennâ subcalidè illi-
tus. Intra in vigiliis & immanibus doloribus post fluxum factum *Lo-*
dan. Opiati juxta *D. Zvvelferum gr. iij vel iiij exhiberi possunt.* *Febri Syno-*
che quo modo sub veniendum sit, ex doctrina de febribus patescit.
Febri & simul debilitati ventriculi sequenti remediò succurro: R. *Spir.*
vitrioli rectif. scr. iß. aq. beton cichor. ana unc. ij. menth. crisp. unc. j. ma-
nus Christi per lat. q. s. ad gratiam. Dos. *cochl. 3 post esum de die bis.* Urinæ
 suppressio sublevarur *haustu vini Hispanici calefacti, & linteis vinò Hi-*
spanicò madidis & ad inguina calidè sæpius impostis. Alia remedia in ar-
 thritica quamplurima & ex parte portentosa apud autores varios le-
 gi possunt. *Quercetanus in Pharmacopœia resit. p. m. 40.* aquam à Ger-
 mano quodam sibi communicatam nobilissimam describit, hanc
Marci Rulandi esse affirmant. Vid etiam Forestus lib. 29. obs. 3 VVeckerus in
Syntaxi lib. 2. p. 2. lit. E. F. Hartm. in pract. p. m. 300. & Platerus, Mindererus,

Paracel-

Paracelsus &c. Thomas Bartholinus in Hist. anatom. cent. iii. histor. LXVI. Curam podagræ incipientis per transplantationem ex Joh. Löselio depingit sequentibus verbis: *Egro pilos in utroq; crure novacula demunt, & insimul ungues manuum pedumq; statim tempore, vere scilicet, arboribus de integro succum recipientibus, & quidem propriè ante novilunium, refecant, post terebrâ in populo alba, vel quercu virescente, foramine factô ad medullasam usq; arboris partem, unguium segmina & pilorum filamenta in locum excavatum, nullô segestri adhibitô, transportant, foramine ligneo lô, ex arboris ejusdam ramulô fabricatô, accuratè & profundè clausô. Ligneoli propendens particula proximè arborem securi amputatur, & ad motô simô vaccinô saucia ligni pars propediem optimè deligatur. Quod si trimestri spatîo malum podagricum haud recurrat, arborem magneticâ virtute efficacissimam arguit: sed hæc valeant. Ad alia. Victûs regimen nostro subjecto præscribendum ex præservationis doctrina ferè resultare potest, quam tradimus in Genere.*

§. 24. Ut podager à doloribus suis immunis maneat, quoad ejus fieri potest præcaveat. I. *Ne materia salsuginosa in corpore cumuletur.* II. Si fortè collecta est, *maturè ante paroxysmum ejiciatur.* III. *Pedum suorum partes circa articulos idoneis remediis roboret.*

§. 25. De primo: Ne materia tartarea colligatur, bona diætæ ratio ineunda est, & medicamentis utendum, quæ viscerum intemperiem corrigant. Ei ergo, qui rectam victûs rationem servare nequeat, neu velit, medicamenta præscribere supervacaneum existimat *Galenus de curand. ratione per venæ sect. cap. 7.* Tantum n. in diætæ accuratæ observatione situm est, ut eâ solâ sæpissime quidam restituti sint. Bona diætæ a. consistit in recto usu lex rerum nonnaturalium, quo præcaveretur, ne corpus aliquid superflui colligat. His a., qui nihil superflui colligunt, partes imbecillæ semper sunt intuto, ut habet *Galenus lib. VI. de tuenda sanit. cap. 13.* Proclivis ergo in podagram omnem moveat lapidem, ut præ cæteris offensiones à cibo & potu declinet & fugiat. *Ex iis n. ægiotamus, è κ τ ε τ ω ν ρ ο σ τ ρ α φ ο ς ο ς χ ε λ ω π ο ς.* Et quamvis aère in qualitatib; non excedere frui perquam necessarium sit, vitet tñ, quam maximè *esculenta* durioris coctionis, & succi mali, muriâ aut salsedine condita, & quæ suillô sanguine, admittis sale & arvinâ, farta & postmodum infumata sunt.
Carnes

Carnes anserum, anatum, porcorum & taurorum bonum succum & sanguinem non suppeditant; sed vervecina, hædina, vitulina & bubula junior laudabilioris sunt succi. In *Paroxysmo* conveniunt amygdalata süßlende Milch, juscula pullastrorum, carniū bubularum, cremor ptisanæ, jus è branca urina & cerefolio: Carnes juvenes subrumorum agnorum, vitulorum menstruorum, juvenecorum carnes trimestres, vervecum anniculorum, perdicum, attagenum, phasianorum, rusticularum, galeritarum, turdorum. Ex piscibus funduli, gobiones fluviatiles, lucii minores, melanuri &c. eligendi, sed parçè edendi, ne ventriculus infrigidetur. Ex oleribus *herba podagrica* S. Gerhardi dicta conducit. Tempore vernò acidarium fieri potest ex succulenta parte rad. Lappæ maj. Teste n. Forestò, ista radix podagris valdè prodest. Ova tremula & sorbilia, non requieta, sed noviter à gallina exclusa, si abest febris, & hepar non adeo calidum, concedenda. Pruna Damascena, cerata passa bilioso cum primis utilia. Panis sit secalitius, probè fermentatus, non acidus, non mucidus aut à furno subcalidus, non nimis recens, sed purus ac probè coctus. Dolorebus urgentibus, jocis, si fieri potest, opera detur, aut concentibus suavioribus, item confabulationibus. *Crato consil* 246. esum caponum & gallorum extra & intra paroxysmum vetat, non tam ideo, ut *Sennertus* ait, quia multi sunt nutrimenti, quàm quod sæpè arenas & calculos devorent, & hinc ipsi quandoq; podagrà corripiantur. Inter pisces cyprini maximè fugiendi. *Julius Alex. enim refert lib. 15. salubr. cap. 9.* quendam esu cyprinorum perpetuò sibi conciliasse podagram. Molles ergo pisces, glutinosi & pingui humiditate scatentes nocent, quales sunt anguillæ, ostrea, aselli pisces, aleces crudæ, conditanæ, passeris græcis & germanis *πλαταις* dicti, solea & rhombi, maximè cum exliccati fuerint. Præterea cibi alvum obstruentes, ut teganita & quæ in sartagine tosta sunt, item quæ ventriculum refrigerant, respuantur. Fugienda sunt etiam esculenta in vasis æneis cocta, docente *Cratone conf. 117.* Intestinis enim & omnibus naturalibus membris, imò vitæ bellum indicunt. Caseus præsertim inveteratus avarà detur manu. Inter legumina hordeum & panis hordeaceus profunt. Quæ terrestris sunt substantiæ, vitanda. *Tragus noster* notavit in herbario suo *fol. m. 270. brassicam* podagricis conducere, quem vide loc. cit.

A po-

A pomis, quia nimia, eaq; penetrabili humiditate abundant, abstinendum. Citria & aurantia mala sale suo armoniacô acidô nocere, & humores fundere & movere perhibent. *Vid. Pareus l. 17. Chirurg. c. 12.* Cibi pingues & nimis aromatibus conditi susq; deq; habendi. In quantitate ciborum assumenda attendendum, ne vires opprimantur, sed potius reficiantur & conserventur, & non plus assumendum, quam ventriculus epar & lien concoquere possunt. Semper a. ἀκορῆ Hippocratis adsit. Hoc est, de mensa surgendum cum reliquiis famis, alias colliguntur cruditates. Si tn. in una mensa aliquid peccatum sit in quantitate, in sequenti detrahendum. Imò semel in septimana à cœna se abstinere, vel eâ parcissimè uti, commodum foret. Cibò nondum concoctò novus non est ingerendus. Concoctio a. post tres vel quatuor horas circiter absolvitur. Nec varia sunt devoranda simul edulia. nam τὸ πικίλον τῆς διαίτης ποικίλα νοσήματα τίκτει Cœna prandiò sit parcior. Statim à cibo sumpto literis inhiare, aut aliis gravioribus negotiis districtum esse, summe perniciosum est: Hac n. ratione concoctio turbatur & cruditates generantur mucilaginosæ. In usu potus advertendum, quid ægro proficiat, quid non. Si vinum sine damno neutiquam omitti potest, parcissimè bibendum, & quidem non ventriculò vacuò: Ita n. nervi læduntur: Nec inter prandium & cœnam; facile n. ad Epar penetrat & fluxiones excitat; sed si cibus jam solidior assumptus sit. Vinum a. eligendum est Rhenanum, idq; non forte, neq; crudum. Sin verò absq; detrimento sanitatis à vino abstinere potest, podager semper abstineat, & loco vini commodam substituat cerevisiam. Compertum n. est, abtemios multos immunes à podagra mansisse, ut *Campanella p. 384. & Solenander sect. 5. cons. lib. 1. p. 433.* scriptum reliquere: Omni n. vino internè aliquid tartari adhaerescit, quod à secretice facultate languente postmodum neglectum, maximè operè in corpore incommodat. Vix n. planta est, præter vitem, quæ salia e terra copiosius attrahat & tenacius retineat. Id quod cineres ex vite clavellari satis arguunt. Cerevisia tn. non minus fugienda, quæ crassum gignit sanguinem, & præparata est ex argilliosa & impura aqua, aut ex hordeo putrido, aut iniquò solò enato. Obstructiones n. parit & tartarum suppeditat. Unde nec ea approbatur, quæ in Curlandia & Livonia in ligneis vasibus ignitis paratur,

ob com-

C

ob communicatum forsan tartarum ; Nec Anglicana cerevisia, quæ in urceis lapideis conservatur, admittenda: sed eligenda cerevisia probe cocta, & quæ sine magnò negotio vias renam penitret, sabulumq; circa ista loca stagnans facile secum auferat, qualis est forte *Ratzeburgensis*, *Komelbeis dicta*. Cerevisia triticea magis calefacit & succum viscidiorum facit, nec urinam ita movet, teste *D. Sperlingio* in sua *καρπολογία*. *Servestana* nimium refrigerat. *Torgensis* non incommoda censetur, item *Naumburgensis*. *Hamipolensis*. quia hodie partim ex tritico, partim verò ex hordeo paratur, si bene clara, non recens & probe cocta sit, temperatæ existimatur naturæ, satisq; commoda. De bonitate cerevisiarum *Schola Salerni* ita habet :

Non acidum sapiat Cerevisia, sit bene clara.

Ex gravis sit cocta bonis, satis ac veterata. Et:

De qua potetur

Stomachus
podager

 non inde gravetur.

Potus a, tantum sumendum, ut siti sedandæ saltem sufficiat, aliàs stuationes ciborum in ventriculo excitantur, & cibus non bene coquitur. Somnus non statim à cibo, sed horis duabus post capiendus, & ultra horas septem vel octo non extendendus est. Somnus n. nimius jure pestis appellari potest. Excrementitios enim humores in corpore cumulat, & calorem nativum obtundit & torpidum reddit: Moderatus visceribus cibus salutatur. Qui tamen imbecilliore sunt ventriculò, & assueti meridiationi, propter stomachi *βεαδουπψιας*, consuetudini suæ porro obtemperent. *Vigilia* nimia bilem & serofos humores acuunt, humidum radicale depascuntur, & fatum accelerant podagro. Præstat tamen plus vigilare, quam dormire. *Veneris* castra raro adeunda, & parcè *Aphroditæ* militandum. Alvus quotidie officium suum faciat, & si immorigera est, eccoproticis medicamentis leniter subducenda, ne cumulentur humores in primis viis. Sudores si fieri possunt, utilesunt matutini. Assuefaciendi autem sunt ægri, quia sudores commodissimi sunt ad arthritidem præcavendam; serositatem enim tollunt è corpore. *Exercitia* corporis sint moderata. Ante prandium utile est, sese interdum ad sudorem usq; exercere, & dissipatò calore postmodum prandere. Desidia & otium supinum vitandum est. Frictiones matutinæ prosunt, Sed multum stare,

stare, aut equitare aut ambulare arthriticis noxium. *Animi passiones* declinandæ, ut sunt ira & terror, calidum enim nativum pessundant, & humores movent; sed gaudio moderato potissimum indulgendum. Hactenus bonæ diætæ ratio.

§. 26. Medicamentis utendum est, si qua intemperies partium adsit, quæ alimenta etiam optima in vitiosum convertunt humorem, aut impurum generant sanguinem. De his apud autores agitur. Ventrículi a. & hepar egregie roborare dicitur *Fragæa Brunneri* sequens: *R. Sem. coriandr. pp. dr. vj. anisi, fœnic. cinam. ana dr. iij. cortic. arantiorum dr. ss. nuc. mosch. dr. iß. calami arom. dr. j. corall. rubr. pp. scr. ij. Sacchar Rosat. tab. unc. j. Sacch. candi albiss. unc. iß. M. f. Tragæa.* Dosis à cibo ingestio, quantum dimidio ovi putamine includitur. Huc facit pulv. digest. *Quercetani: Pepticus Cratonis: Morsuli Imperator. &c.* Ubi tñ. hepar calidius est, condit. rad. cichor, aut aliud admiscendum foret conveniens.

§. 27. *De Secundo.* Cum fieri ferè nequeat, quin is in diætâ delinquat, qui non sibi soli, sed aliis etiam vivit, & publicis negotiis implicatus est, ut *Sennertus de arthr. ait*, necessitas efflagitare videtur, ut materia per diætæ errores collecta ante invasionem debitè evacuetur, & è corpore exturbetur. Quod fieri potest venæ sectione, catharticis, vomitoriis, sudoriferis, & iis, quæ serositates Naturæ molestas per ἀδρῶν διαπνοῶν dissipant.

§. 28. Qui ergo abundant sanguine, nec naturâ aut ætate debile aut frigidum habent corpus, ut nostrū subjectū, vernô & autumnali tempore, præmissô clystere, sanguinis quantum sit satis, mittant: Per id n. tempus, teste *Hippocrate VI. sect. Aph. 55.* humores in corpore agitantur. Et sanguis, ad stipulante *Celsô*, vel semel in anno evacuatus, annuam arthriticis promittit sanitatem. Alii singulô mense venam ad pedes pollicis tundi: Nonnulli in interlunio quolibet cucurbitulas sine scarificatione affigi curant, & ita præcavent affectum. Qui id experiri vult, experiatur. Purgantia non admodum vehementia aut lenia ad præservationem ab instante affectu summè utilia sunt, quæ usurpanda vere & autumnô, paulo ante æquinoctia, vel si repletio humorum imminet. Inter ista notamus folia senæ, agaricum, Jalapp. g. gottæ, rhabarbarum, electuar. caryocost. Bayri pract. lib. 18. c. 1. descri-

descriptum. Ubi verò continuo & copiosè *αἵματα* urgent, singulis mensibus è primis viis evacuandus est humor peccans vel pil. Francofurtensibus, vel aliò leniori cathartico. Post purgationes natura roboranda *magisteriò perlar. Riverii*, vel confectione Alkermes, vel emulsione quadam convenienti. Qui cervice sunt crassa & pectore amplo, utantur vomitoriis ex infus. croci Metallorum, vitriolo albo vomitivo, coagulo asari &c. Inter sudorifera & insensibiliter dissipantia remedia, corporibusq; frigidioribus utilia, *theriaca Andromachi* numeratur, quàm non solum in declinatione morbi utendum esse, sed & ad præservationem præcipit *Galenus ad Pison cap. 15.* Alii, ut *Genueses* decoctum chamædryos tanquam antipodagricum summum *Carolo quinto Imperatori* commendârunt, de quo *Solenander Consil. 25. sect. 4. pag. 419. &c.* refert. Videatur *Sennert.* & sententia *Vesalii* apud ipsum. Sed & sequentia simili laudantur tenore, ut marubium aquaticum, aristol. utraq; rad. aronis, gentianæ, centaur. minus, Chamæpit. artemisia, fol. cichor. tyll. lap. astacorum, Ossa pedum hominis calcinata &c. ex quib; composita concinnari possunt, quæ assumpta per sensilem & insensilem transpirationem materiam peccantem educere, & multum ad præcautionem podagræ facere queunt.

§. 27. De Tertio. Pedes tandem debiles roborari possunt vel vinaceis à torculari adhuc calentibus, vel emplastro diapalmæ, quod calceis ex aluta vulpina tenui obductum continuo gestatur; vel thermis Wisbadensibus, vel acidulis Swalbacensibus. Si acidulis aut thermis naturalibus caremus, conficienda sunt pediluvia & fomenta secundum artem, quorum sequens *Andernacus* habet: R. lixivii ex cineribus sagi parati & diligenter colati q. s. Vini p. æq. aluminis unc. ij. calefiant in scidili vitreato citra ebullitionem. Post manè & vesperi ante cibum pedes tam altè immerge, ut aqua saltem supra talos exstet. Plura videntur autores: Hucusq; Tardipes & Lentulus noster.

Δ. M. ⊕.

stare, aut equitare aut ambulare arthriticis non declinandæ, ut sunt ira & terror, calidum enim & humores movent; sed gaudio moderatodum. Hactenus bonæ diætæ ratio.

§. 26. Medicamentis utendum est, si quæ adfit, quæ alimenta etiam optima in vitiosum aut in purum generant sanguinem, De his aptriculū a. & hepar egregiè roborare dicitur Fr R. Sem coriandr. pp. dr. vj. anisi, fœnic. cinam. arum dr. s. nuc. mosch. dr. is. calami arom. dr. j. cor Rosat. tab. unc. j. Sacch. candi albiss. unc. is. M. ingesto, quantum dimidio ovi putamine incl digest. Quercetani: Pepticus Cratonis: Mor tn. hepar calidius est, condit. rad. cichor, aut ret conveniens.

§. 27. De Secundo. Cum fieri ferè nequ linquat, qui non sibi soli, sed aliis etiam vivit plicitus est, ut Sennertus de arthr. ait, neces ut materia per diætæ errores collecta ante im tur, & è corpore exturbetur. Quod fieri p tharticis, vomitoriis, sudoriferis, & iis, qua lestas per ἀδρον διαπνοήν dissipant.

§. 28. Qui ergo abundant sanguine, nec na frigidum habent corpus, ut nostrū subjētū, pore, præmissō clystere, sanguinis quantum n. tempus, teste Hippocrate VI. sect. Aph. ss. hu tur. Et sanguis, ad stipulante Celsō, vel sem nuam arthriticis promittit sanitatem. Alii pedes pollicis tundi: Nonnulli in interlur sine scarificatione affigi curant, & ita præ ca periri vult, experiatur. Purgantia non adm nia ad præservationem ab instante affectu i surpanda vere & autumnō, paulò ante æqui morum imminet. Inter ista notamus foli g. gottæ, rhabarbarum, electuar. caryocoff

17
passiones
undant,
dulgen-

partium
morem,
ur. Ven-
equens:
arantio-
Sacchar
is à cibo
cit pulv.
&c. Ubi
idum fo-

diætæ de-
otius im-
videtur,
è evacue-
tione, ca-
turæ mo-

debile aut
nali tem-
t: Per id
re agitan-
uatus, an-
venam ad
curbitulas
Qui id ex-
ria aut le-
nt, quæ u-
pletio hu-
m, Jalapp.
b. J. S. C. I.
descri-

